

and presentations, organized stands, released book "Everything about Stones". Pupils have shared their new knowledge with other students.

Activities have been extensive and diverse. All of them could have been accomplished only by a group of students actually working together. Fictional cooperation would not have worked out. It is very important to note that students had the opportunity to work together not only with their peers but also with other classes. This has allowed pupils to overcome the psychological age boundary between older and younger students. Another very important aspect is the fact that the students were bold enough to keep a contact with teachers and other adults. Succession in these tasks has shown students the positive side of teamwork.

During the project students conducted research and creative work. First students' steps in the research–creative work have been made. If pupils will keep on performing in this kind of activities further, they will acquire teamwork skills and creativity which will help them to integrate into society not as ordinary performers but as developing personalities. Of course this is only the beginning. However, creative gradual work can lead to great achievements even while studying in elementary school.

Key words: stone, cooperation.

EKOLOGINĖS VEIKLOS ORGANIZAVIMAS PRIEŠMOKYKLINĖJE GRUPĖJE: METODAI IR GALIMYBĖS

Rūta Jacevičienė, Irena Vežbickienė

Vilniaus lopšelis-darželis „Bitutė“, Vilnius

El. paštas ruta.jaceviciene@gmail.com, irenavezbickiene@gmail.com

Įvadas

Augdamas vaikas mokosi ieškoti, kaupti, sisteminti, patikrinti ir skleisti gautą informaciją, susipažįsta su įvairiomis technologinėmis priemonėmis. Vaikas apsupamas informacijos įvairove. Parenkamos natūraliausios ir labiausiai paplitusios informacijos reiškinių formos. Šiuo metu nemažai dėmesio skiriama informacinėms technologijoms ir jų taikymui ugdomajame procese, nes vaikai tuo labai domisi. Jie gali atrasti aktualių, individualių užduočių arba pasirenka jiems patraukliausią darbo dalį.

Ekologiniu ugdymu siekiama plėtoti vaiko protą, jausmus ir fizines galias. Todėl pedagogai renka tokius ugdymo metodus, kurie jiems padėtų geriausiai pasiekti ugdymo tikslus ir uždavinius. L. Mondeikienė (2000) siūlo ekologinį ugdymą vaikui skiepyti per žaidimus. Ji teigia, kad jaunas pedagogas skatinamas ne tik parodyti savo žinias iš ikimokyklinės pedagogikos dalyko, bet ir pagalvoti, kaip ir kur šiandien jis galėtų su vaikais pabūti arčiau gamtos ir kaip galėtų ją „pajusti“. F. Ivanauskienė (2000) teigia, kad palankios sąlygos vaikų doroviniame-ekologiniame ugdymui susidaro tokioje veikloje, kuri jiems yra aktuali ir mėgstama, tai žaidimai, bendravimas su bendraamžiais, gamta, dalyvavimas kūrybinėje, meninėje veikloje. Visi inovatyvūs ugdymo metodai padeda tobulėti, atsiranda glaudesni ryšiai tarp pedagogo ir vaiko. Kartais išsikeliame sau klausimą, kaip organizuoti tokią ugdomąją veiklą, kad ji nebūtų panaši į kitą. Nežinomybė traukia, nes norima pamėginti, tai įdomu, vaikai laukia netikėtumų.

Naujovių diegimas teigiamai veikia vaikus, duoda teigiamų rezultatų: suteikia energijos, įkvepia ir kartu įtraukia į sudėtingą mąstymo procesą, skatina analizuoti, veikti, kiekvienas vaikas pasijunta asmenyje. Priešmokyklinėje grupėje mūsų taikyti ugdomieji metodai parodė, kad netradiciniai ugdymo modeliai šalia tradicinių pagyvina veiklą, padaro ją žaismingą ir įdomią.

Tikslas – suteikti vaikams informacijos apie ekologinio ugdymo naujoves taikant netradicinius ugdymo metodus.

Uždaviniai:

- Pasidalinti gerąja patirtimi ekologinio ugdymo srityje.
- Pristatyti netradicines ekologinės veiklos priemones.
- Puoselėti vaikų ekologinę kultūrą.

Veiklos organizavimas

1. Išsikeltus uždavinius įgyvendiname per visų rūšių ugdomąją veiklą ir siekiame, kad praktinėje veikloje formuotųsi ekologinis vaikų motyvas; būtų sistemingai perimamos ekologinės žinios, ugdomas vaikų ekologinis mąstymas per praktinę veiklą. Veiklos procesas truko du mėnesius (sausio–vasario). Pirmą savaitę supažindiname su ekologinėmis problemomis. Pati veiklos pristatymo forma sudomino vaikus, kadangi taikėme informacines technologijas, kad pateikta medžiaga skatintų susipažinti, diskutuoti, ieškoti atsakymų.

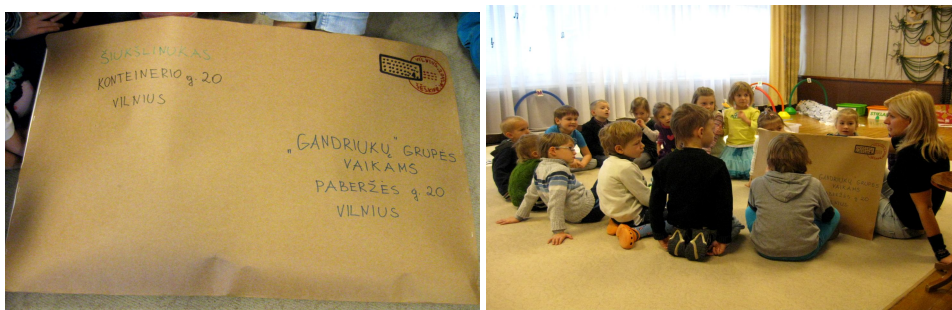
Tema „Žiniuko ir Šiukšlinuko kelionė“

Grupėje turime kompiuterį. Pristatėme vaikams filmą apie šiukšlių kelią, rūšiavimo specifiką.

Pačios sugalvojome personažus Šiukšlinuką ir Žiniuką. Kartu su jais „keliavome“, aiškinome vaikams kodėl reikia saugoti gamtą, prižiūrėti miškus,

nešiukšlinti. Savitai pažiūrėjome į šią ekologinę problemą. Vaikai su dideliu susidomėjimu žiūrėjo 10 minučių trukmės filmą ir klausėsi Šiukšlinuko ir Žiniuko balso. Tai tikrai įtaigiau ir informatyviau, vaikai priėmė informaciją. Juk šiuolaikinės informacinės technologijos juos traukia ir domina. Žiniukas – tai tas žinių perteikėjas, kuris moko savo kaimyną Šiukšlinuką rūšiuoti šiukšles. Po veiklos vaikai parašė Šiukšlinukui laišką, nupiešė jam piešinių. Laiškuose vaikai rašė, kad buvo labai įdomu susipažinti. Po tokios veiklos jie dar ilgai diskutavo, dalinosi įspūdžiais ir patikėjo, kad Šiukšlinukas tikras jų draugas. Filmo pabaigoje Šiukšlinukas pasakė vaikams, kad kai jie susipažins su aplinkosauginėmis problemomis, tai atsiųs laiškutį. Vaikai žinojo, kad Šiukšlinukas juos mato. Jie laukė laiško, klausinėjo kada parašys.

2. Po 3 savaitių mes pranešėme vaikams, kad skambino pašto darbuotojos ir pranešė apie Šiukšlinuko laišką. Reikėjo matyti vaikų akis. Jie labai džiaugėsi ir klausinėjo, kaip tą laišką pasiimti. O laiško būta labai didelio, jis netilpo į pašto dėžutę, todėl ir reikėjo patiems pasiimti. Palikome šią intrigą savaitei. Vaikai su nekantrumu laukė. Kad būtų įdomiau, į Šiukšlinuko laišką buvo įdėtos užduotys ir siurprizai (žr. 1 pav.).

1 pav. Šiukšlinuko laiškas vaikams

Ši veikla tuo ir įdomi, kad vaikai nežinojo eigos, ko iš jų laukiama. Kartu atplėšėme voką, jame buvo įdėti šiukšlių pavyzdžiai ir klausimai vaikams (diskutuodami su vaikais pasikartojome ir patikrinome, kiek jie įgijo ekologinių žinių apie šiukšlių rūšiavimą). Pagrindinis dėmesys buvo skiriamas ekologiniam vaikų ugdymui žaidybine forma per grupinę kūrybinę veiklą.

1. Šiukšlinuko klausimai vaikams:

- Prašo paaiškinti, kodėl vis dėlto reikia rūšiuoti šiukšles.

➤ Klausia, kodėl jis negali bet kur miške išmesti popieriaus, stiklo, plastiko (atsakydami į šį klausimą vaikai prisimins, per kiek laiko suyra gamtoje išmestos šiukšlės: popierius, stiklas ir plastikas).

➤ Kodėl Šiukšlinuko kieme stovi daug spalvotų konteinerių?

Vaikai labai įdomiai atsakinėjo į visus klausimus, atsakinėdami visi žiūrėjo į voką, lyg ten būtų pasislėpęs Šiukšlinukas ir juos stebėtų.

II. Šiukšlinuko voke įdėtos šiukšlės – įvairios faktūros popieriaus gabaliukai (atraižėlė sąsiuvinio, kalkinio popieriaus, pieno pakelio, laikraščio, žurnalo, dovanų popieriaus, saldainių popierėlių). Jis užduoda klausimą: „Atspėkite, iš kur paėmiau šiuos popierėlius ir kam jie buvo prieš tai naudojami: dovanų popierius; sąsiuvinio popierius; kalkės popierius; laikraščio, žurnalo popierius; saldainių popierius; rankšluostinis popierius?“

III. Šiukšlinuko užduotis „Penki spalvoti kambarėliai“ (5 veiklos formos, atspindinčios ugdytinas vaikų kompetencijas). Vaikai rinkosi atskiros veiklos formas, kurios buvo pažymėtos raidėmis ir išskirstytos į atskirus „kambarėlius“ (erdves).

Pirmas „kambarėlis“ skirtas vaiko kalbai lavinti – ant didelio tapetų popieriaus lapo iš spalvotų kamštelių sudėjome žodžius „nešiukšlink“, „popierius“, „stiklas“, „plastmasė“. Žodžiai buvo užrašyti ant atskirų lapelių, šie įdėti į vokus. Vaikai dėliojo raides pagal pavyzdžius.

Priemonės: spalvoti plastiko kamšteliai, tapetų popierius, vokai su kortelėmis (žr. 2 pav.).

2 pav. Komunikacinės kompetencijos lavinimas naudojant netradicines priemones

Antras „kambarėlis“ skirtas vaiko matematiniam gebėjimams lavinti – pagal pavyzdį, kuris pavaizduotas kortelėje, sudėjome spalvų eiliškumą (panaudami spalvotus plastiko kamštelius). Dėliojome ant kartoninių lapų. Suskaičiavome, kokios spalvos plastiko kamštelių daugiausiai turime, atkreipėme

vaikų dėmesį, kokia spalvų išdėstymo seka, pvz.: geltonas, raudonas, žalias; geltonas, raudonas, žalias.

Priemonės: kortelės su pažymėtomis skaičių spalvomis, tapetas arba kartoniniai lapai (žr. 3 pav.).

3 pav. Skaičiaus ir spalvos santykis priešmokyklinuko matematinėje veikloje

Trečias „kambarėlis“ skirtas vaiko socialiniams gebėjimams lavinti – reikėjo iš šiukšlių dėžės išrūšiuoti įvairias šiukšles į skirtingus spalvotus maišelius (geltoną, žalią ir mėlyną). Kiekviena šiukšlė turi patekti į atitinkamos spalvos maišą. Išrūšiuotą šiukšlę, maišus pastatėme prie dėžių, pažymėtų „popierius“, „plastikas“, „stiklas“. Vaikai suskaičiavo, kokių šiukšlių daugiausiai, skaičių užrašė savo kortelėje, kartu pasitikrinome, ar nieko nesuspainiojome.

Priemonės: spalvoti šiukšlių maišai (geltonas, žalias, mėlynas), įvairios šiukšlės, didelės A3 formato kortelės su užrašais *popierius, plastmasė, stiklas*, asmeninės vaikų užrašų kortelės (žr. 4 pav.).

4 pav. Ekologinės veiklos šiukšlių rūšiavimo metodika

Ketvirtas „kambarėlis“ skirtas vaiko meninės veiklos įgūdžiams lavinti – iš įvairių nenaudojamų šiukšlių gaminome priemones, žaislus, vaikai piešė šiukšlės kelią. Pagamintus muzikos instrumentus panaudojome įkomponuoti dainai.

Priemonės: klijai, tapetai, žirkklės, akmenukai, šiaudeliai, rankšluostinio popieriaus ritinėliai, smėliukas, kruopos.

Penktas „kambarėlis“ skirtas vaiko pažintiniams gebėjimams lavinti – iš nereikalingų pakuočių vaikai darė dėlionės: patys susikarpė įvairaus dydžio detales ir davė draugui sudėti. Kiekviena pakuotė turi savo istoriją, todėl sudėtos detalės atskleidė ankstesnę pakuotės „buvimo“ vietą.

Priemonės: įvairių popierinių pakuočių detalės, žirkklės (žr. 5 pav.).

5 pav. Pakuočių dėlionės

Kiekviena pakuotė savita ir įdomi todėl, kad pavirto dėlionės detalėmis. Vaikams daug įdomiau dėlioti tokias dėlionės, nes nėra pavyzdžio ir jie nežino, koks paveikslas slypi už tų detalių.

Apibendrinimas

Kiekviena taikyta ekologinės veiklos forma turi tam tikrą savo bruožų, ypač asmeninį ekologinės veiklos reikšmingumą; dalyvaudami ekologinėje veikloje vaikai suvokia aplinkosaugos veiksmus ir jų svarbą; be to, pamatėme jų iniciatyvumą. Džiaugiamės, kad šių rezultatų pasiekėme įtraukdami vaikus į prasmingą ir jiems prieinamą veiklą. Informacinių technologijų integravimas į ugdomąjį procesą parodė, kad kompiuteris – tai ne tik žaidimo priemonė. Konkrečiu atveju kompiuteris tapo pažinimo įrankiu. Ugdomoji veikla, kurioje kūrybiškai panaudojami informacinės technologijos įrankiai, tampa naujoviškesnė, patrauklesnė, suprantamesnė ir vaizdingesnė. Mūsų grupės vaikai labai džiaugėsi tokiomis veiklos formomis, nes pagrindinė ekologinės temos medžiaga buvo pateikta per kompiuterį. Būtent iš čia ir atkeliavo tolimesnis vaikų susidomėjimas. Pastebėjome, kad naujovių diegimas labai paveikia mažuosius ugdytinius. Svarbu, kad kiekvienas metodas būtų panaudotas kūrybiškai, o darbo rezultatai priklausys nuo to, kokių tikslų buvo siekiama. Kiekvienas inovatyvus ir netradicinis ugdymo metodas turi skatinti vaikų motyvaciją ir būti tikslingas.

Po ugdomosios ekologinės veiklos vaikai ilgai dalinosi savo įspūdžiais ir pastebėjimais, nes ši veikla buvo nekasdieniška. Labai norime tikėti, kad įgyti gebėjimai, ekologinės žinios ir įpročiai taps vaikų įsitikinimais ir elgesio orientyrais.

Literatūra

Lietuvos aplinkosaugos raida (200). Vilnius.

Pradinė mokykla nuolatinės kaitos sąlygomis (2005). Šiauliai: Lucilijus, p. 5–10, 78–84.

Prieiga per internetą: <http://www.mokslas.net/psichologija/mokiniu-veiklos-pedagogineje-ir-psichologineje-literaturoje/> (žiūrėta 2013-03-01).

Prieiga per internetą: <http://www.zaliasiskodas.lt/%C5%BEaliasis-kodas-respublikin%C4%97je-mokslin%C4%97je-praktin%C4%97je-konferencijoje-ekologinis-ugdymas-dar%C5%BEelyje> (žiūrėta 2013-03-03).

Summary

ECOLOGICAL ACTIVITIES ARRANGEMENTS AT PRE-SCHOOL GROUP: METHODS AND POSSIBILITIES

Rūta Jacevičienė, Irena Vežbickienė

Vilnius Kindergarten „Bitutė“, Lithuania

Ecologic education is targeting to develop child's mind, emotional and physical powers, so teacher is choosing methods that are helping best to reach the targets and aims. Innovative education methods are helping child to develop and also emerges closer relationship between teacher and child. Sometimes we ask a question: How to arrange the activity so it's different from the others? Uncertainty is attracting, because we want to try out new things, it's interesting, children are waiting for surprises. Innovations are making a positive impact on children, consequence the positive outcomes: gives more energy, inspires children and involves into a difficult process of thinking, promotes analytics and evaluation skills, each child feels being a unique personality. The educational activities, that we have arranged at pre-school group, pointed out that non-traditional educational methods (i.e. introducing ecology to children) along with the traditional ones makes activities more live, playful and interesting. Creative approach to all forms of activities is very important. Let children operate non-traditional tools and we will get the expected results.

Key words: ecological development, development methods, innovations, forms of activity, creativity.